

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám 154

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.

Egy szám
12
fillér.

Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő
Vidékre negyedévre 8

A kisipari hitelről.

A kisiparosságnak a kormány 10 millió pengő hitel keretét kíván biztosítani. Illetékes kormányzati szervek úgy vélik, hogy ezzel a kisipar gazdasági helyzetét megjavítják, ezáltal az iparosság felszámolásának problémáját megoldják.

A kormány nem az első kisipari hitel akciója. Évekkel ezelőtt bankok, majd az IOKSZ. után kívánta a kérdést megoldani. Amíg azonban a bankok nem szívesen foglalkoztak ezzel a nekik „idegen” pénzzel, sokkal szívesebben helyezték el természetesen magasabb kamatu, drágább saját tőkéiket, az IOKSZ. viszont centraliztikus törekvései miatt nem tudta az akcióhoz fűzött reményeket beváltani. A legnagyobb baj pedig az volt, hogy a hitelkeret szűk volt, a kihelyezés pedig csakis abban az esetben történt meg, ha az igénylő iparos megfelelő vagyoni, főként ingatlan, vagy elsőrendű személyi garanciával rendelkezett. Ezek az akadályok azután nem sikerült a hitelt igénybe venni akaró kisiparosnak keresztül vergődni. Az az iparos ugyanis, akinek ingatlanja van, amúgy is szerezhet rendes bankkölcsönt. Legfeljebb konvertálásról lehet szó, mellyel a nagyobb kamatozású bankkölcsönt a kedvezőbb kisipari hitellel kifizeti. Az a kézműiparos azonban, aki legjobban rá van utalva a kölcsönre, mert sem ingatlanja, sem munkája, vagy keresete nincsen, akinek a hitel életkérdés, ilyen garanciát nyújtani, melyre a kisipari hitelt igénybe vehette volna — nem tudott, így kölcsönt sem kaphatott.

Ugyanezek az okok ma is fennállanak. Sőt súlyosbította őket a nehéz gazdasági helyzet. Az ingatlanul nagyobb megterhelést már el nem bír, a rég it is alig győzi kamattal, nem hogy törleszhetne. Lehet-e arról beszélni, hogy újabb terheket vállaljon magára az iparos, még ha meg is kapná? Legfeljebb szintén csak konvertálásról lehetne szó, mely nem is olyan olcsó valami. A törlesztés, az új bekebelezés költsége, a kölcsön megszerzésével járó anyagi és egyéb áldozatok mind az új kölcsönt drágítják.

Ne is szóljunk azokról az iparosokról, akiknek becsületesebb multjukon, kétkező munkáján kívül egyéb garanciájuk sincsen, akik ezen kívül már erősen le vannak a kereskedőknél adósodva. Ők maguk megfelelő fedezet hiányában kölcsönt nem kaphatnak, tehát váltókezeset kellene keresniük, akik banknyelven szólva: jók. Azonban nagyon jól tudjuk, hogy milyen nehéz ilyet szerezni, különösen ma. Hosszu évekkel ezelőtt ugyanis — hogy úgy mondjuk — virágzása volt a váltókölcsönöknek. Boldog, boldogtalan irta alá a váltót, vette fel, költötte el a pénzt s bizony senkinek se jutott eszébe az óvás, sem a váltótörvény egyéb, igen szigorú rendelkezése. Nem fizetett az elfogadó, bevasalták a kölcsönösszégét szigorúan akár a kibocsátóján, akár a forgatóján. Aki „jobb”

volt. Nagyon sokan adták meg így, akár jószívűségüknek, akár jóhiszeműségüknek az árát. Ilyen tapasztalatok árán vajjon ki írta alá „szívességből” hárkinak váltót?

A kisipari hitelakció nagyon elkésett már. Ha 6—8 évvel ezelőtt jött volna, rendkívül sokat jelentett volna a kisiparosságnak. De ma, amikor az iparosság nagy része nem rendelkezik a megfelelő hitelképességgel, akkor a hitel csak csalóka delibáb.

Nem hitellel, munkával lehet segíteni az iparosságon.

A boldog béke éveiben sohasem volt probléma a kisipari hitel, mert volt munkaalkalom. Ezt a hitelt, melyre

szüksége volt az iparosoknak, megszerzte minden állami segítség nélkül. Így lenne ez ma is, ha lenne munkaalkalom.

Más módja is van az iparosságon segítségeknek. Csökkenteni kell azoknak a közterheknek súlyát, mely alatt már annyian összeroppantak. Meg kell állítani és felengedni végre az adóprést, mert egész iparunk tönkre fog menni Addig, amíg az iparos munkája vállaltai összegének 30—40 százalékát a közteher emésztí meg, amíg munkáján keresni nem tud, amíg még alkalom sincsen arra, hogy dolgozhassék, a kisipari hitelakció eredményes aligha lehet.

ben arról tanakodtak, miképpen lehetne pénzhez jutni s így született meg Mandity agyában az az eszme, hogy Doge Béla százados lakását kifosztják, mert neki biztos tudomása van arról, hogy a Doge-féle házban nincs otthon senki. Müllernek is tetszett a gondolat s így együttesen elhatározták, hogy a betörést még az nap éjjel együtt hármasban el fogják követni. Hogy az dőt elhőttség: kimentek egy laddal a dunai strandra, ahol estig tartózkodtak, megelőzőleg azonban Mandity elment Doge százados házához, ahol becsüngengett azon célból, hogy meggyőződjék, hogy nincs-e valaki otthon. A csengetésre nem jött ki senki s így a lakás tényleg üres volt.

Este 7 órakor elváltak avval, hogy Mandity hazamegy és betörőszerszámokat, vésőt s reszelő eszközöket hozzon. Közben meggondolta a dolgot, mert a megbeszélrt randevun nem jelent meg. Erre Müller elhatározta, hogy a betörést egy másik alkalmas napon Stark Bélával fogja elkövetni. Stark Béla hajlandó is volt színelg bele-menni a terv kivitelébe, de természetesen ő sem jelent meg a betörés időpontjában. Erre Müller 21-én éjjel egyedül követte el tettét.

Az ellopott holmi jó részét nevelő-anya lakásán, Várady érsék ut 55. sz. alatt rejtette el. Az ékszereket, ezüst evőeszközöket s órákat pedig átadta Szatmári Bélánénak, hogy azokat értékesítse. Azt mondogta, hogy bizományban van nála a sok ezüst holmi. Szatmáriné többszöri kísérletezés után 50 pengőért elzalogosította az ezüst evőeszközöket a zálogházban.

Müller a pénzen alaposan berugott s eközben egyik rikkar csismerőseivel elcserele az ezüst óráját, amiért az egy értéktelen rézórát adott neki. Másnap, amikor kijözanodott, tudatára ébredt annak, hogy rossz cserét csinált, de az nem volt hajlandó visszacserelelni az órát.

A detektív Bajára szállította Müllert s itt a rendőrség átkísérte a királyi ügyészségre, ahol letartóztatták. Mandics ellen is folyik az eljárás kihágás miatt, de szabadlábra helyezték, Stark ellen nem is indult eljárás.

A rendőrség most azt nyomozza, nem Müller követte-e el a Klauber és Háhn-féle fűszerkereskedésben is a betörést, amikor is a tettes nem tudta megfurni a Wertheim-kasszát s hogy a betörőnek nem volt-e köze a Pap Illés lakásán elkövetit betöréshez is.

A muszkamoly elleni védekezés helyszíni tanulmányozása. A vármegyei gazdasági felügyelőség felkérésére az elmúlt napokban Bajára érkezett s úgy itt, mint a megyében tanulmányozta a muszkamoly elleni védekezés módszereit Györfly Jenő, a n. kir. Rovartani Állomás kísérletügyi őadjunkusa. Megerősítette azt, hogy muszkamoly hernyói bebábozták ma-ukat s azért s finetel egyelőre a muszkamoly kártevése. Bizonyos azonban z, hogy július végén ismét nagy rakokban fog jelentkezni a mezőgazdaság zen legujabb veszedelme.

Hogyan fogta el a bajai rendőrség az amputált lábu, mankós betörőt Pesterzsébeten a kedvesénél.

A Független Magyarország egyik legutóbbi számában beszámoltunk már a Doge Béla vármórszázados lakásán elkövetett betörés tettesének elfogatásáról. Alább a furtangos betörő letartóztatásának részleteit közöljük:

Junius hó 21-ről 22-re virradó éjszaka Doge Béla vármórszázados Czirfusz- és Pázmány-u sarkán lévő üresen álló lakásába ismeretlen tettes betört s onnan 1000 pengő értékű holmit, főleg ruhaneműt, ékszeret és a szekrényben levő ridikülből 47 pengő készpénzt ellopott. A rendőrség által bevezetett nyomozás során a gyanu Müller Antal bajai születésű 24 éves szabósegédre terelődött, aki 6—7 év óta nem lakik Baján. Hamarosan megállapítást nyert, hogy Müller 22-én, vasárnap a hajnali vonattal hirtelen Budapestre utazott. Ez a körülmény megerősítette a rendőrség gyanúját, miért is a bajai detektívtestület egyik tagja Budapestre utazott Müllert felkutatni. Egy napi megfeszített nyomozás után sikerült is Müller Antalt Pesterzsébeten szeretőjének, Szatmári Bélánénak a lakásán elfogni. Müller az elébe tárt bizonyítékok sulya alatt rövidesen teljes és részletes beismerő vallomást tett.

Müller először konokul tagadott s azt bizonyította, hogy neki pedig semmi köze a betöréshez.

— Ön engem betörés elkövetésével gyanusít, — mondogta az eljáró bajai detektívnek, — én pedig egyszerűen tagadom, hogy elkövettem volna. Tessék rám bizonyítani, hogy ne tagadjak hanem bevalljam.

Erre a detektív feltétlen bizonyossággal ráolvasta a cselekményét, mire Müller bevallotta bűnét.

Sikerült az ellopott holmikak egy kevésbé értékes karóra kivételével visszaszerezni, úgy hogy a kár teljes egészében megtérültnek tekinthető.

Doge százados lakásán egy nikkellezett termoszon sikerült a rendőrségnek a tettestől származó ujjnyomatokat felvenni, mely ujjlenyomatokat a detektív magával vitt a fővárosba azon célból, hogy az országos büntügyi nyil-

vántartó hivatalban az ujjnyomatok segítségével a tettes kiletét megállapítsa. Müller elfogása és letartóztatása után a detektív Müllerral visszatért az országos büntügyi nyilvántartó daktiloszkópiái osztályára, ahol nyomban avval fogadták, hogy a hozott ujjnyomatok teljesen azonosak Müller Antal rovottmultu betörő ujjnyomataival. Habár ennek a megállapítása akkor már felesleges volt, mégis fe említésre méltó, mert igazolja az ujjnyomatrendszer teljes megbízhatóságát. Abban az esetben, ha a nyomozás egyébként nem is terelődött volna Müllerre, az országos büntügyi nyilvántartó a tettest minden segítség nélkül megállapította volna.

A daktiloszkópiái felvétel eszközléséhez szükséges rekvizitumok két év óta vannak a bajai rendőrség birtokában, de ez volt az első eset, hogy pontos ujjlenyomatokat találtak s hogy annak alapján is kiderítették volna a tettest.

Ezért fontos az, hogy betörés esetén a házbéliek és károsultak semmihez ne nyuljanak hozzá, hogy az ujjnyomok el ne mosódjanak. Meg is találja azokat a rendőrség, ha csak a tettes nem gummi keztyűben dolgozott.

Igen érdekes az is, hogy Müller bal-lába a térdén felül amputálva van s mankóval jár, de így is oly nagy testi ügyességet árujt el, hogy ezen fellábalával egy 2 m. magas kökerítést környű szerral átmászott.

Müller egyébként hasonló bűncselekményekért büntetve volt és junius hó 2-án szabadult csak a budapesti gyűjtőfogházból, ahol többrendbeli betöréses lopás miatt 14 havi börtönbüntetését töltötte ki. Egyébként előzőleg betöréses lopás miatt már ült egyszer másfél évi börtönt.

Hazatoloncolása után folyó hó 18-án a kamarásdunai korzón megismerkedt Mandity József 22 éves bajai közműves segéddel, aki egy padon ül Stark Béla nevű barátjával, aki Müllernek is ismerőse volt. A nagy munkanélküliségről beszélgettek, hogy nincs semmi kereset. Ezen beszélgetés köz-

Vizsgaajándéknak legértékesebb egy jó fényképezőgép.
Lemezek, filmek, papirok, kellékek stb. állandóan a friss minőségben kedvező részletfizetésre kapható
Városi Drogériában, Baja Vörösmarty Mihály-utca 1. szám. — Telefon 350.

BÁRMIVEL PERMETEZÜNK SULFAROLT MINDIG KEVERJÜNK A PERMETTLÉRE

Sulfarol

KOLLOID KÉN-PERMET SZŐLŐBEN ÉS GYÜMÖLCSÖSBEN A BŐ SZÜRET BIZTOSÍTÉKA + CHININ-ÚJPEST.

Szőlőben és gyümölcsösben fellepő **lisztharmat betegség ellen kedvezményes áru SULFAROL-t, használjunk, melyet fél százalékos arányban a bordói léhez keverünk. Főraktárban beszerezhető:**

Városi Drogériában Baja,
Vörösmarty Mihály-u. 1. — Tel. 350.

Iskolai évzáró ünnepélyek.

Péter-Pál napja elérkezett. Kezdőnapja ez az országos aratási munkának, bevégezni napja az iskolai évnak.

Minden iskola hagyományaihoz képest ünneplte meg az év végét. Kiosztották a bizonyítványokat, jutalmakat, az igazgatók összefoglaló beszédében emlékeztek meg az elmúlt esztendőről, a tanítványok szavaltak, zenéltek, énekeltek s az utolsó akkord elhangzása után szétszéledtek a diákok.

Az igazgatói beszámolók közül kiki-vánkodik a nagyközönség elé Tordai Anyos gimnáziumi igazgató beszéde, aki a pályaválasztás kérdését nemzeti problémának tekinti és éppen az elhelyezkedés nehézségeire tekintettel sürgeti, hogy az állam a középiskolák rováására minél több szakiskolát állítson fel.

Megemlékezett az új gimnáziumi építkezés elmaradásáról, de egyben reményét fejezte ki, hogy a régi gimnázium és rendház átalakítási munkálatai hamarosan megindulhatnak.

A női felsőkereskedelmi iskola dr. Vajda Gyula halála miatt ünnepélyt nem tartott.

Chobodicky Alajosné emlékezett meg az elhunytól s pár szóval az elmúlt esztendőről.

A női kereskedelmi záróünnepélynek az adott jelentőséget, hogy az idén volí 10 esztendeje annak, hogy az iskola patronusa: Papp-Váry Elemérné a „Hiszekegyet” költötte s ennek emlékeztére az iskola szavaltatért különben is kitüntetett növendéke: Fischhof Olga elszavalt „Hiszekegy” örök szépségű költeményét.

Leányliceumot Bajára.

Jóleső örömmel hallottuk a Független Magyarország vásárnapi számában újbóli megcsendülését ennek az eszmének. Sokan vagyunk, akik erről régóta beszélgetünk egymás között és mindig bővíti az érdekltség köre, mert az élet szinte napról-napra nagyobb igényeket támaszt, a most növekedő ifjuságnak erős szellemi fegyverzetben kell majd az életbe lépnie. A középosztály leányai már nem luxusból, időöltésként tanulnak tizen-nyolc éves korukig, hanem azért, hogy befejezett iskolai műveltséget szerezzenek, vagy pedig, hogy főiskolai tanulmányokat folytathassanak. Mindenképpen halaszthatatlan szükség van tehát Baján is a más városokban már régen fennálló leányliceumra. Aki szakiskolába (pl. kereskedelmibe) akar menni, jobb előkészületet nem végezhet, mint a liceum négy alsó osztályában. Aki a nyolc évfolyamot elvégezte, komoly szellemi értéket nyert, teljes, befejezett, modern iskolázottságot. Hogy ennek a célnak elérése végett ne kelljen leányainkat idegenben drága intézetekbe küldeni, az min-

denképpen méltányolandó, jogos kívánalom. Főrről óhajjuk tehát, hogy mielőbb legyen Bajának is állami, vagy városi leányliceuma. Ezzel az iskolatípussal leányoktatásunk ügye hosszú időkre a modern, komoly életigényeknek megfelelően, következésképp a város és közeli-távoli vidék közönségét kielégítően és megnyugtatóan lesz rendezve. Az intelligencia színe-java örömmel fog bekapcsolódni a korszerű leányiskoláztatás gondolatába.

Kérünk tehát mindenkit, aki érdekelve van, aki cselekvésre hivatott, tegyenek meg mindent a leányliceum érdekében. Istennek és embernek tett szót dolgot művelnek vele. **R.**

Néhány szó az izr. polgári leányiskoláról.

Tekintetes Szekesztő Ur!

Engedje meg, hogy mint szakember reflektáljak nagybecsű lapjának az izr. iskoláról jun. 29-én megjelent cikkére. Talán még nem vagyok teljes ismerője a helyi viszonyoknak, de úgy érzem, hogy a cikk — különösen a leadott formában — nem szolgálta azt a célt, amelynek érdekében megíródott. De nagy hibájának tudom be azt is, hogy olyan súlyos tárgyi hibákkal került napvilágra, ami bennünket, érdekelteket nem kellemesen érintett.

Feleljünk előbb az első kérdésre. Tény az, hogy a születések sajnálatos csökkenése és a háboru előidézőeként jelentkező gazdasági viszonyok, valamint az államegély megvonása, megpróbáltatások elé állították az iskolákat. Valóság az is, hogy az izr. hitközség eddig is szinte erejét felülmuló áldozatot hozott az iskolák fenntartásáért.

Vizont nem hagyhatom jóvá azt a beállítást, hogy olyan egyszerűen napirendre tért volna a hitközség — a leg-erősebb támasza, egyetlen jelentősebb kultúrtenyezője és majdnem egy fél század óta fennálló polgáriiskolája fölött, amelyhez annyi kedves emlék, hála és szeretet fűz egész nemzedéket.

Mi, akik a nyomasztó kornak szövevényes útjait járjuk, akik ugyszólván egész életünket a lemondás jegyében éljük, megszoktuk már az efféléket De a megszokás és maga a lemondás még nem jelenti azt, hogy a lelkek mélyén ne éljen az elődök iránti hagyományos tisztelet és a jövő nemzedék sorsa. Mint ahogy a nemzetek életében a multtal való kapcsolat fenntartása a legfontosabb éltető erő — amely nélkül egy nagy írességet éreznénk magunk mögött — és aki ettől meg akarna bennünket fosztani, az merényletet követne el a nemzetek élete ellen; ugy az izr. hitközség is számot vet fényes multjával, tudomásom szerint nem a táviratstílusban leadott rideg szívvvel és annál kevésbé véglegesen hozta volna meg nagyjelentőségű határozatát.

Világos, hogy a határozat szülő anyja a gyerek csekély létszáma, ez hozta létre a türelmetlenséget, nem számolva azzal a súlyos erkölcsi következményekkel, amely a kérdés nyomában jönni fog. Nézzük tehát mit mutat a statisztika?

Az iskola hosszú fennállása óta mindig 70—80—90 gyermeket fogadott be, ami a tanulás és tanítás szempontjából a legideálisabb. A régi állásponthoz képest az apadás 10—20 százalék, ami napjainkban nemcsak helyi, hanem világjelenség, aminek előidézője a világháboru volt. De ismeretes az is, hogy a tanulók száma sohasem csak a zsidó gyermekekből, hanem kivétel nélkül minden felekezet gyermekéből rekrutálódott. Tény az is, hogy az idei évvel már a növendékek száma emelkedő tendenciát mutatott, amelyből könnyen megállapítható, hogy néhány éven belül eléri a békebeli létszámot.

Hasonlóképpen fest az ügy anyagi része is. Amikor itt áll egy teljesen berendezett — felszázados multtal, — érdemben gazdag és a helyi igényeknek teljesen megfelelő kész iskola, akkor nem volna egyszerű dolog azt egyszerűen sutba dobni és helyébe felállítani egy nehéz százezrekbe kerülő, akár állami vagy városi iskolát,

aminek fenntartása végeredményben mégis csak ránk tartozik. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy végeredményben ellensége volnék akár egy állami vagy városi iskolának, de a jelen viszonyokat és a számadatokat egybevetve, nem találom rentábilisnak.

Merem állítani, hogy egy kis átszervezéssel és a cél érdekében szükséges több odaadással olyan könnyen újja lehetne tenni a halálra ítélit iskolát, hogy könnyű szerrel betöltené azt a magasos hivatást, amely a bajai zsidóság fényét és a város eminens érdekeit minden tekintetben emelné.

Ami most már a cikk tárgyi hibáit illeti: tévedésen alapszik elsősorban az, hogy iskolákat akar beszűntetni a hitközség, mert az elemiről szó sem volt. Téves az is, hogy a hitközség bevételeinek 70 százalékát emésztene fel a polgári leányiskola. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy egyhangu határozat alapján jött létre a döntés és a tagok nagy része nem is tekinti véglegesnek.

De nagyon furcsa színben tünteti

Nem érte autóbaleset dr. Milassin Jenő kir. közjegyzőt és családját Sükösdön.

Szombaton későn éjjel az a hír terjedt el Baján, hogy éjjel autószerencsétlenség ért Sükösd közelében egy bajai társaságot, amely bérautón tartott Bajára, de az autó az árokba fordult velük.

Az eset részletei a következők: Dr. Milassin Jenő bajai kir. közjegyző ma egy hete Bécsbe utazott családjával. A hosszú utat — oda-vissza 1200 km — Csincsák István bajai bérautós autóján tették meg. A nagy utat a legkisebb zavar nélkül tették meg, de visszajövet mégis kisebb mérvű autóbaleset érte dr. Milassin Jenő közjegyzőt és családját. Az történt ugyanis, hogy szombaton este tíz óra tájt Sükösd határában az autó egy nem nagyon mély árokba csuszolt. Az autó utasai között ijedelem támadt, bár azonnal kitűnt, hogy az ijedelemre nincs semmi ok, mert oly szerencsés

fel a tanárokat is a növendékek előtt, mondván „fölmondtak a tanároknak”, mert tanároknak fölmondani csak 100 évvel előbb lehetett.

Ugyancsak rossz szolgálatot tesz a cikk abból a szempontból is, mert a laikusok azt gondolják, hogy egy szűnőfélben lévő iskolába nem is adják be gyermekeiket. Éppen azért a helyzet teljes ismeretének birtokában állítom, hogy a beiratkozó gyermekek továbbhaladásának semmi akadályja sem lehet, mert ha a hitközség véglegesen is megmaradna elhatározása mellett, akkor is mindent megtesz, hogy az odajáró növendékek akadály nélkül folytathassák tanulmányukat, akár az addig létesítendő állami, vagy városi iskolában.

Csak még azt jegyzem meg, hogy átmenetileg az államegélyt ismét kiutalták és így bőven van idő az ügy végleges rendezésére.

Előre is köszönöm nagyrabecsúlt Szerkesztő Ur szives közlését.

Kész tisztelettel
a. n.

A törvényhatósági bizottsági tagok

nagyobb csoportja rendkívüli városi közgyűlés összehívását fogja kérni.

A törvényhatósági bizottsági tagok egy kisebb Blokkbeli csoportja szombaton este értekezletet tartott az Ipartestületben. Az értekezlet tárgya a munkanélküliség leküzdése volt a tervezett építkezések megkezdésének kísérgetésével. Az értekezleten igen megható módon ecsetelték egyes iparosok irtózatot nyomorukat. Egyes ipari szakmák iparosai formálisan az éhhalál küszöbén állanak.

Az értekezleten az a felfogás alakult ki, hogy a nyomor várható emelkedése egyedül úgy oldható meg, ha a közmunkákat azonnal kiírják és megindítják. Az értekezleten felszólalt a bajai iparosok nevében Tomasics Gyula, a munkásság képviselője Babics József és a kereskedői érdekltség nevében Klein Rezső. Egyhangulag azt hangoztatták, hogy a munkanélküliség ellen csakis a közmunkák megindításával lehetne segíteni.

Az értekezlet úgy határozott, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok több-

ségének aláírásával egy beadványt nyujtanak be a városhoz s abban a munkanélküliség megoldása végett a törvényhatósági bizottságnak rendkívüli közgyűlésre való összehívását kérik. A beadványt a napokban fogják benyújtani a városhoz.

Ugyancsak rendkívüli közgyűlés összehívását terveztek a törvényhatósági közgyűlés szocialista bizottsági tagjai is. A munkások a legutóbbi szocialista népgyűlésen hozott határozati javaslat értelmében készült beadványa már a mérnöki hivatal előtt áll tanulmányozás alatt.

A városi rendkívüli közgyűlés összehívása ügyében valószínűleg amugy is fog intézkedés történni akkor, amint hazaérkezik dr. Vojnics Ferenc polgármester, aki ugyancsak a városi építkezések kísértgetése végett már egy hét óta szabadságának megszakitásával Budapesten időzik s az egyes minisztériumokkal tárgyal.

Telefon 26. **Schön és Bajai** Haynald-u. 13.
képviselői:

Pécsi bányatermek:

5 kg-os brikettek
cséplésre, TOJÁS és DUNABRIKETTÉK központi fűtés és háztűzelésre (takaréktűzhelyekhez ingyen rostély), KOVACSSZÉN, MOSOTT BORSÓ, DARA és APRÓSZENÉK üzemi célokra.

Bécsi gázgyári diókoksz
az elismert legjobb tüzelőanyag leszállított áron.

Beliscei Guttman-féle
Retorta búkkfaszén
kartellen kívül.

Poroszszen. — Tüzifa vagontelekben.

Fórum.

(E rovatban minden közérdekű panasznak és felszólamlásnak helyt adunk.)

A következő sorokat vettük:

A Független Magyarország egyik utóbbi számában a „Somogyi Ujság”-ból vett át egy cikket, amely egy itjtárt kapcsoló vendég tollából eredően Baja fogvatékosait kritizálja. Már amennyi a város kellős közepén szemébe ötlött. Igazán kár, hogy a cikkíró nem ment végig a Budapesti uton, a vámsorompóig — ha ugyanis sikerült volna odáig eljutnia — mert az ott szerethető tapasztalatok valóban rászolgálták már régóta arra, hogy — legalább a népjóléti minisztérium tudomásul vegye őket. A Független Magyarország ugyanis már ismételtén adott helyet hasábjain a Budapesti-utról származó felszólalásoknak, mindaddig azonban teljesen eredménytelenül.

Igy a nagymalmon túli rész közlekedése ma is a régi elhanyagoltságban van. A biciklizők csak azt nézik, hogy a sarki rendőrt elkerüljék, máris tetszést szerint térnek le a kocsiútról a gyalogközlekedésre szolgáló utakra és már a mostanában épült házsor mentén is molesztálják a publikumot. A mult hetekben láttunk ugyan rendőrpasztot a Szent György-utca, majd a Madách-utca felé és fülönfogni néhány fülönfogandót, de sajnos ez a kezdetnél maradt és már vége is van. Amint a vasúti áthidalóhoz érnek a dróthúszárok, teljesen megszűnik minden feszélyezettség: alig járnak másutt, mint a gyalogjárón, közben reprodukálhatatlan ripsztopokkal viszonzva a közönség figyelmét. Kettesével, hármassal valóssággal száguldanak, nehogy valaki egy névtáblát is elolvasson tudjon, — már amennyiben egyáltalán van nekik ilyen.

A névtáblák nélkül való biciklizést derék hadseregünk érdemes tagjai kultiválják különösen, példát adva ezzel a civileknek, akik ma már kifejezetten rájuk hivatkoznak és jogot formálnak az utánzásra.

A mult pénteken egy ilyen inkognitóban bicikliző legény elég merészen a nagymalmon rendőrségi sarkával szemben a Madách-utca gyalogjárójára kanyarodott be. Egy szembejövő urinó megállt előtte és kérdezte, hogy még a rendőrség előtt is lehet a járdán biciklizni? Mire ő hamisítatlan jassz-impertinenciával felelt: „Majd szólók a rendőrségnek!” Hogy a hidon túl feltaszígnak felnőttest, gyermeket, az nem is új dolog. Ez már ismételtén volt panasz tárgya és most már a legkömolyabban kívánunk erélyes fellépést a közlekedési rendszabályok szigorú betartása dolgában. Kérünk állandó rendőrpasztot a vasúti viadukthoz, ahonnan a utvonál közel-távol áttekinthető és a garázdaságok máról-holnapra megszüntethetők, hiszen most már Bajaszentistván is Bajához tartozik.

Még egy tarthatatlan dolgot kell a piaci rendőrség szigorú figyelmébe ajánlunk. Gyerekek, akiknek nyilván semmi dolguk a piacon, ott szaladgálnak fel-alá, kettesével, hármassal is, szinleg összevesznek egymással és dulakodás közben boldog röhejjel rugnak bele a vásárlókba, kosarakat lökdösnek fel „véletlenül” stb. Ha ez nem piaci tolvaj-iskola, hát akkor mi? Ilyen jeleneteket a különösen a Flórián-utcai piacon láttunk.

Ezek után a tisztifőorvosi hivatalhoz

volna sürgős kérésünk. Megszüntetni kívánjuk azt az óriási porfelhőt, amelyet azok a kocsi csaknem szünet nélkül fölvernek, amelyek a vasúti viaduktnál nem a rendes uton jönnek a malom felé, hanem minden ok, sőt előnyyerés nélkül egy homokterületet szelnek át mély porban. Minden falusi, akárhány helyi, erősen megterhelt kocsi is arra jár az kínozza lovait és gyöttri az egész környék lakosságát és a járókelőket a vágni való, fullasztó porfelhőkkel. Intézkedést várunk tehát, hogy ez a terület a kocsiforgalom elől épp úgy elzárassék, mint a Budapesti-utnak a házak melletti része is három év óta el van zárva. Ez a portenger közegészségügyi szempontból nagy veszedelmet jelent. Az ilyen helyek csak arra szolgálnak, hogy a

tüdőbeteg-dispensaire-ek számára nővendékeket liferáljanak.

Ismételjük, hogy a Független Magyarország már közölt felszólalásokat a budapesti ut dögében. Orvoslás azonban mindaddig nincs. Hogy miért nincs, arra elfogadható magyarázatot elképzelni sem lehet. Nem óhajtjuk azt hallani, hogy ez évtizedek óta így volt, mégsem haltunk bele. Csak két panaszt hangsúlyoztunk ezuttal, de bizony mindkettő testi épségünkről, egészségünkről szól és mindkettőről egy tollvonással, egy intézkedéssel lehet segíteni és kell is még pedig haladéktalanul. Tessék a polgárok panaszát végre komolyan venni illetékes helyen, erre valóban jogosan tartunk igényt.

Bácsmegeyi.

A rendőrség elfogott egy bajai betörőt, aki vidéken követett el betöréseket.

A bajai államrendőrkapitányság bünyűi osztálya vasárnap letartóztatta a bajai törvényszék körözött levele alapján Kmetovics Imre 18 éves bajai napszámot, akinek a lelkiismeretét több betörés terheli. Amikor az egyik betörést elkövette, még fiatalkoru volt Kmetovics, aki a mult év őszén Szabó János szeremlei lakosnak a vaskuti határban lévő szőlőkunyhójába tört be s onnan egy kalapácsot, egy szabóolót, zsebkést, női harisnyát, négy cseppipát, egy gomolyag cernát s zsebtűkröt lopott el 200 pengőn aluli összegben.

Azonkívül ez év június 26-án Csorba István Tompa község 86 szám alatt lakó szolgálatadójától egy bezárt lakásból az ablak betörése után jut-

ván a szobába, az ott lévő szekrényből 120 pengő készpénzt és 15 pengő értékű ruhaneműt lopott s utána megszökött. Csorba István feljelentésére megindult a nyomozás a szökésben lévő Kmetovics ellen, akit a bajai törvényszék elfogató parancsára és a tompai csendőrség felhívására a bajai kapitányság detektívjei elfogtak.

Kihallgatásakor beismerte a betörést és azt vallotta, hogy az ellopott pénzen ruhaneműket vásárolt magának.

A bajai rendőrség Kmetovics Imrét átadta a tompai csendőrség csendőrfőnökének, amely Tompára vitte, hogy ott nyomozzák vele végig a betörést. Utána a tompai csendőrség át fogja adni a bajai kir. ügyésznek.

HÍREK.

— Szerkesztőváltozás a Bajai Ujságnál. Péchy—Horváth Rezső, a Bajai Ujság főszerkesztője, a lap aktív újságírója a Bajai Ujság kötelékéből két hónapi működés után kilépett.

— Értéküket veszítették a régi kiscimletű korona bankjegyek. Junius 30-ával, a tegnapi nappal az összes korona értékű államjegyek — kivéve az 500 000 és 1 000 000 koronás államjegyeket — értéktelenné váltak s azokat már csak a numizmaták használhatják gyűjteményük kiegészítésére.

— A gimnázium cserkészcsoportha ma indult el olaszországi tanulmányújtára. Reggel nyolc órakor indultak utnak cserkészeink Balaton felé. Délután megfürödnek még a Balatonban s azután Nagykanizsán keresztül Trieszbe utaznak, ahova július 2-án reggel érkeznek. Egy órai időzés után áthajóznak Velencébe. Onnan 4-én mennek tovább Rómába. Három napot szántak Róma nevezetességeinek megtekintésére s 9-én indulnak haza Fiume felé s 11-én délután 14 óra 33 perckor érkeznek haza. A csapatot dr. Bartók Egyed tanár vezeti, mint kísérők Bándy Boldizsár, Erdős káplán és dr. Wagner Sándor mennek a csapattal. A táborozás mintájára a parancsnok minden nap küld helyzetjelentést, melyet a gimnáziumban függesztenek ki.

— Öngyilkos bognármester. Rajk Jakab vaskuti bognármester, hozzátartozói távollétében a padláson felakasztotta magát. Holtan találták meg.

SZABADALMAT

megszerez, értékesí minden államban
Aron és Molnár
SZABADALMI IRODA
Budapest, VIII., Rákóczi-út 15. Felvilágosítás díjtalan.

— Árverés lesz a zálogházban. Baja város elsőfoku iparhatósága az 1881 évi XIV. tc. 15 §-a alapján árverés alá kerülő zálogtárgyak elárverezésének hatánapját 1930 évi július hó 7-én d. e. 9 órakor tartja meg a zálogházban Sütő-utca 7 szám alatt.

— Ma változott meg a garai és hercegszántói vicinális vonatok menetrendje. A június 16-án Baján a városházán megtartott menetrendi értekezleten előterjesztett kívánságot, hogy a Garára és Hercegszántóra a kora délelőtti órákban induló vonatok menetidejét változtassák meg olyatén módon, hogy ezeken a vonalakon később induljanak a délelőtti vonatok, — teljesítette a Máv. igazgatóság s így a garai vonalon a reggel 7 óra 09 perckor érkező vonat nem 8 óra 15 perckor, hanem 9 óra 55 perckor indult. Garáról azután rögtön visszafordult s nem délután 1 óra 35 perckor, hanem 12 óra 16 perckor érkezett Bajára. Ez a vonat jövőben ezen idő-

pontban fog indulni és érkezni. A garai vonalon a többi vonat ugy közlekedik mint eddig. — Viszont a hercegszántói vonalon a Bajára 7 óra 32 perckor érkező vonat 8 óra helyett máttól kezdve 9 óra 40 perckor indul Hercegszántóra s éppúgy 1 órakor érkezik Bajára vissza, mint eddig, mivel Hercegszántón azonnal megfordul és visszatér, holott eddig két órát rostokolt Hercegszántón. A községibeliek örömmel vették tudomásul a változást s ahhoz egy-kettőre minden község laakossága alkalmazkodott.

— Uj étkezde nyílt meg Baján. Goldberger Sándor vendéglős, a Központi Kávéház és Étterem volt főpincére a Prohászka-utca 3 szám alatt a Stampfl-féle házban étkezdét, kávézót és falatozót nyitott, ahol igen olcsó áron lehet étkezni. Goldberger Sándor nem új ember a vendéglős szakmában: az üzletet mintaszerűen vezeti. Az árai mérsékeltek, kulánsak, amit mindenki nek ki kell próbálnia. Abonneseket elfogad és kívánatra házhoz szállítja az ételt. Napi penziókat is ad. Olcsóságának titka, hogy maga főz és családiáson látja el üzletét.

— Leesett a fáról és meghalt. Özv. Gál Józsefné Kucor Ilka 45 éves bátmonostori lakos, volt községi szülélszónó meggyet szedett egy fán, de elvesztette egyensúlyát, lezuhant és a fejére esett. Agyrázkódást szenvedett amibe másnap belehalt.

— Újpest legyőzte a spanyol futballbajnok csapatot. Hét ország futballbajnok csapata tart Genfben körmérkőzést egymással. Az új genfi stadionban hétfőn este negyed 7 órakor Újpest a spanyol bajnokcsapattal, az FC Irúnal mérkőzött s 3:1 arányban győzött a svájci Marcet bíraskodása mellett.

Zsákot,

ponyvát olcsó szolid árban kölcsön ad

Schön Márk

Baja, Zichy Bódog-tér 2.
(Kakas bolt)

Tóth Kálmán szoborral szemben.

Baján, a Belvárosban, Pázmány-u. az Ertl-féle kert mellett ujonnan épült adómentes 3 szobás

családi ház

hall és összes mellékhelyiségekkel együtt szabad kézből eladó.

Bővebb értesítést Mikoleczky Ferenc, Petőfi Sándor u. 43.

A SINGER VARRÓGÉPEK
MÉGIS A LEG-JOBBAK!

Műkö

lépcsők
lábazatok
sirkövek
sirkertések
sirkurkolások

legszebb kivitelben jutányos árban szavatossággal készít

Grünhut és Társa

Telefon 160. — Városi iroda: Türr István-ucca 5.

U-R-A-N-I-A

1930. június 2-án, szerdán d. u. 6 s este fél 9 órakor.

KRISZTINA.

Rege a mesebeli hercegnőről és a szegény leányról 10 felv.-ban. Fősz.: Janet Gaynor, Charles Morton és Rudolf Schildkaut.

TOM MIX a cowbolyok koronázatlan királyának felléptével.

A puskaportorony ostroma

Rendkívül érdekes és izgalmas filmek 6 felvonásban. Valamint

MAGYARORSZÁG.

Magyarország legszebb helyeit filmezték le és azt egy csokorba

szedve átnyújtjuk a magyar közönségnek. Az esti előadások a kertben tartatnak meg.

